

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 07 Ağustos 2015
Sayı : 365

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İbadet yerlerinin düzenlenmesi hakkında kanun teklifim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Ali YİĞİT
İzmir Milletvekili

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BSK.LİCİ
07 Ağustos 2015
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
07 Ağustos 2015
No : 13805

GENEL GEREKÇE

Demokratik ve laik bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetinin de taraf olduğu uluslararası nitelikteki temel hak ve özgürlüklere ilişkin hukuki metinlerden, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 10 Aralık 1948 tarihinde kabul ettiği İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 18. Maddesinde, "Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır. Bu hak, din veya topluca açık olarak ya da özel biçimde öğrenim, uygulama, ibadet ve dinsel törenlerle açığa vurma özgürlüğünü içerir." düzenlenmesi yapılmıştır.

Yine Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 25 Kasım 1981 tarihinde kabul edilen "Din veya İnanca Dayalı Her Türü Hoşgörüsüzlük ve Ayrımcılığın Kaldırılması Bildirisi"nin 6.maddesinde de herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne özellikle önemli vurgular yapılmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Düşünce, Vicdan ve Din Özgürlüğü" başlıklı 9. Maddesinde;

"1- Herkes vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, din veya inanç değıştirme özgürlüğü ile tek başına veya topluca, açık veya özel tarzda ibadet, öğretim, uygulama ve ayin yapmak suretiyle dinini veya inancını açıklamak özgürlüğünü de içerir.

2-Din veya inancını açıklama özgürlüğü, ancak kamu güvenliğinin, kamu düzeninin, genel sağlığın veya ahlakın, ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için demokratik bir toplumda zorunlu tedbirler ve yasayla sınırlanabilir." denilmektedir.

Anayasamızın 90. Maddesinde yer alan "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır." hükmü gereği Türkiye Cumhuriyeti tarafından kabul edildiği için, kanun hükmünde olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine göre, "Alevi vatandaşlarımızın dini ibadetlerini yerine getirmekte oldukları Cemevleri" ibadethanedir.

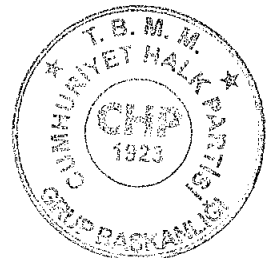
Nitekim AİHS'nin 46. Maddesine göre Mahkeme Kararları bağlayıcıdır. Akit devletler (Türkiye de akit devlettir) taraf olduğu kararlara uymayı taahhüt etmiştir.

AİHM'nin 02 Aralık 2014 tarihli kararında, Türkiye'nin imzalaması nedeniyle Anayasa'nın 90. Maddesine göre kanun hükmünde olan AİHS'nin 9. Maddesinin (din ve vicdan özgürlüğü) ve 14. Maddesinin (ayrımcılık yasağı) ihlal edildiğine, Cemevleri'nin diğer ibadethaneler gibi dini ibadet için kullanılan yerler olduğuna karar verilmiş olup, 02.12.2014 tarihli AİHM kararı, iç hukukumuzu bağlayıcı ve Anayasanın 90. Maddesi gereği uyulması gereken kanun hükmündedir.

Zaten Anayasamızın 10. Maddesinde düzenlenen "Kanun önünde eşitlik" ve 24. Maddesinde düzenlenen "Din ve vicdan hürriyeti" ilkeleri de AİHM kararına ve AİHS'ne uygundur.

Demokratik ve laik hukuk sisteminin esas alındığı yönetimlerde; bir yerin ibadethane olup olmadığına, bir fikre, görüşe, dine, mezhebe, inanca gönül bağlayan insanların kendi özgür iradeleri ile verecekleri karar olmalıdır.

Ülkemizin birliği ve vatanın bütünlüğünü savunan, vatani görevini yapıp, vergisini ödeyen Alevi vatandaşlarımız da Cemevleri'ni kendileri için ibadethane olarak görüyorlar ise, laik, demokratik hukuk devletine düşen görev, o vatandaşlarının beyanını kabul etmek ve o yerleri ibadethane olarak kabul etmek olmalıdır.

Fiili ve sosyal gerçeklik, yasal mevzuat, AİHM kararı ile birlikte değerlendirildiğinde, ülkemizin de onayladığı uluslararası sözleşmelerde yer alan “düşünce, vicdan ve din özgürlüğü” hakkının yaşama geçirilmesi, Alevi vatandaşlarımızın yıllardır uğradığı mağduriyetin giderilmesi ve idarenin uygulamalarından doğan sorunların önüne geçilmesi için, Cemevleri’nin yasal statüye kavuşturulması bir zorunluluktur.

Hazırlanan kanun teklifi ile mevzuatımızda yer alan “ibadethane”, ibadet yeri” ve “mabed” ifadelerinden; “Cami, Mescit, Cemevi, Kilise ve Sinagogların” anlaşılması ve bu doğrultuda kavram kargaşasının önüne geçilerek halen uygulanan tüzük ve yönetmeliklerin kanuna göre yeniden düzenlenmesi yoluyla Cemevleri’nin yasal statüye kavuşması amaçlanmıştır.

İBADET YERLERİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- Ülkemizde yaşayan Semavi dinlere mensup olanların inançları doğrultusunda ibadetlerini yerine getirdikleri mekânlar olan Cami, Mescit, Cemevi, Kilise ve Sinagoglar ibadethane olarak adlandırılır.

Yürürlükte bulunan mevzuatta yer alan “ibadethane”, “ibadet yeri”, ve “mabed” ifadelerinden; Cami, Mescit, Cemevi, Kilise ve Sinagoglar anlaşılır.

MADDE 2- Bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 3 ay içinde yürürlükte olan tüzük ve yönetmelikler, kanuna uygun olarak değiştirilir.

MADDE 3- Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

